

YTTRANDE

Till
Södertälje kommun
Samhällsbyggnadskontoret – Plan
151 89 Södertälje
E-post: sbk.plan@sodertalje.se

Samråd om detaljplan för Hjälmstättra och Hoxeltrorp inom Ritorp och Viksberg i Södertälje (Dnr 2010-01362-214)

Naturskyddsföreningen i Södertälje ber härmed att få lämna följande synpunkter på rubricerade samrådsförslag.

Sammanfattning

En exploatering av Planområde B (Hoxeltrorp) enligt förslaget innebär en stor påverkan på natur och miljö. Därför accepterar vi inom detta område bara en begränsad exploatering i form av bostäder, men inte skolor, och då inte längre österut än till gränsen för Bornsjöns avrinningsområde. Skälet härför är främst att värna friluftsliv och bevarandet av kulturmiljö och landskapsbild. Därtill skall strandskyddet (100 m) respekteras kring bäcken. Detta innebär i praktiken att ingen bebyggelse kan komma ifråga öster om bäcken i programområdets norra del. Bostäderna ska anpassas till natur och landskapsmiljö, vilket innebär krav på varsam lokal förläggning samt begränsning av storlek och utseende. De ska givetvis också utformas klimatneutralt; något som även detta beror av dessa faktorer.

Våra krav innebär något färre bostäder än vad vi uppfattar var programförslagets utgångspunkt. Vi vill därför säga att vi inte är negativa till att Viksbergsområdet i sig, som redan idag består av flera hundra bostäder, tillförs ännu flera bostäder. Vi menar att en förtätning då lämpligen sker i och kring de redan exploaterade områdena i Viksäter, dvs väster om Beckasinsvägen. Förutom att fler boende här innebär ett bidrag till att uppfylla Södertäljes mål för nya bostäder så innebär det ett ökat underlag för allmänna kommunikationer, liksom att möjligheterna för annan infrastruktur, t ex en livsmedelsaffär, ökar.

Beträffande Programområde A (Hjälmstättra), såsom det är lokaliserat i programförslaget, motsätter vi oss någon som helst exploatering. Istället föreslår vi att de skolor som planeras förläggs till området där de stora skjulen idag är lokaliserade. En sådan lokalisering inkräktar väsentligt mindre på den gröna kilen än vad planprogrammet föreslår.

En förutsättning för att över huvud taget acceptera exploatering av något av dessa områden är avsevärt förstärkta allmänna kommunikationer. Mot bakgrund av att Viksbergsområdet redan idag har ett stort antal fastboende anser vi att busstrafiken dit snarast ska få utökad turtäthet. För att dessa ska löpa smidigt även i rusningstid vill vi här påminna om behovet av att lösa den idag besvärliga trafiksituationen vid Birkakorset.

Synpunkter i detalj och motiveringar

Synpunkter på Programområde A (Hjälmsättra)

Programområde A, såsom det är lokaliserat enligt förslaget, bör över huvud taget inte exploateras, varken med skola eller annan bebyggelse. Orsaken är att sådan exploatering i praktiken kommer att blockera den ”gröna kilen”, även om byggytan i sig inte tar hela det gröna stråket i hela sin bredd i anspråk. I synnerhet en skola, med åtminstone under dagtid, men i viss mån även kvällstid (fritidsverksamheter, seminarier mm), många personer i rörelse kommer att effektivt hindra vilt att förflytta sig längs med kilen. Det kommer även att påverka övrig fauna och flora.

Vi förstår ambitionen med Programområde A som alternativ till Programområde B vad gäller lokaliseringen av skolor, nämligen kommunikationsmässigt, med bekvämare avstånd till uppfångningsområdet Brunnsäng samt mer trafiksäkert att nå från boendeområdena i Viksberg. Initialt förundrade vi oss dock över den exakta inplaceringen. Vi har senare förstått att lokaliseringen är vald på basis av hänsyn till den bäck som rinner upp genom kilen.

Även om vi generellt är negativa till att över huvud taget ta delar av den gröna kilen i anspråk skulle vi ändå kunna tänka oss skolor förlagda i dess norra del, till det område där idag de stora skjulen tillhöriga fortifikationsförvaltningen (?) står. Dessa skjul skulle alltså avlägsnas. Vi anser inte att en skola här skulle ha någon större negativ påverkan varken på den gröna kilen eller på naturen generellt eftersom det ligger mellan vägen och det närbelägna villaområdet och därför redan är ”stört”. Likaså undviks påverkan på bäcken med denna lokalisering.

Synpunkter på Programområde B (Hoxeltorp)

En exploatering av Programområde B (Hoxeltorp) enligt förslaget innebär en stor påverkan på natur och miljö. Detta framhålls också i programhandlingarna. Därför avstyrker vi förläggning av skolor inom detta område och vi accepterar bara en begränsad exploatering i form av bostäder, och då inte längre österut än till gränsen för Bornsjöns avrinningsområde. Därtill skall strandskyddet (100 m) respekteras kring bäcken. Detta innebär i praktiken att ingen bebyggelse kan komma ifråga öster om bäcken i programområdets norra del.

Den viktigaste påverkansfaktorn här är enligt vår mening påverkan på friluftsliv och kulturmiljö/landskapsbild, vattenavrinning och strandskydd. I övrigt kan nämnas generella faktorer som klimatpåverkan från bostäders och annan bebyggelses uppvärmning och annan energianvändning samt fysiska kommunikationer. Nedan behandlar vi var och en av dessa faktorer.

Vad gäller friluftsliv så ligger den östra delen av Programområde B inom område av riksintresse för friluftslivet. Det är även markerat som rekreationsskog i översiktsplanen (2004). Enligt vår åsikt leder ett inanspråktagande av hela detta område till påtaglig skada för friluftslivet. Vi anser att den negativa påverkan kan minskas avsevärt om områdets utsträckning decimeras med minst ett par hundra meter i sin östra del, fram till gränsen för Bornsjöns avrinningsområde, vilket vi därför härmed föreslår.

Även vattenskyddet motiverar en decimering av området i sin östra del. Det kommer annars att överträda gränsen mot Bornsjöns vattenskyddsområde såväl som – och framför allt – dess avrinningsområde, vilket de facto har en ännu större utbredning mot väster än vad som anges av vattenavrinningsområdet. Se följande figur, som är hämtad ur ”Faktaunderlag till strategi för vattenarbete inom Bornsjöns tillrinningsområde” (Miljökontoret 2005). Notera speciellt den grönfärgade delen i figurens vänstra del, vilken visar hur avrinningsområdet där går utöver vattenavrinningsgränsen.

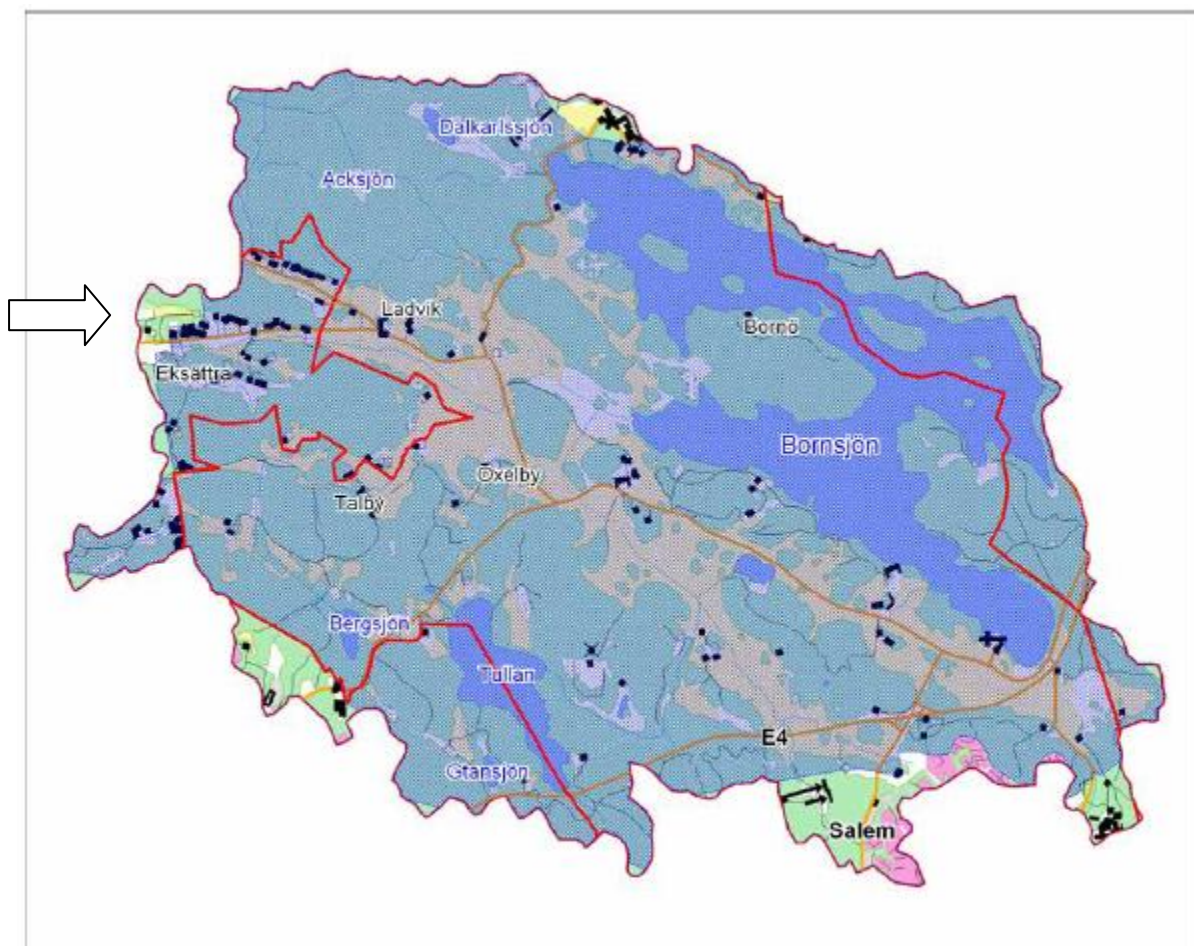

Bild 5. Vattenskyddsområdet tar upp i stor sett hela avrinningsområdet.

Källa: "Faktaunderlag till strategi för vattenarbete inom Bornsjöns tillrinningsområde" (Miljökontoret 2005).

Den sammantagna slutsatsen av riksintresset för friluftsliv och vattenskydd är alltså att en lämplig gräns för eventuell framtida bebyggelse skulle kunna utgöras av avrinningsgränsen. Detta är givetvis ännu så länge en preliminär ståndpunkt från vår sida och måste naturligtvis studeras närmare. Vi medverkar gärna till ett senare samråd om dess exakta sträckning.

Därtill skall strandskyddet (100 m) respekteras kring bäcken. Detta innebär i praktiken att ingen bebyggelse kan komma ifråga öster om bäcken i programområdets norra del.

Det är numera en självklarhet att klimat- och miljöhänsyn står i främsta rummet vid samhällsplanering. Därför förväntar vi oss att krav kommer att ställas på att ny bebyggelse så långt möjligt inte bara utformas utan även lokaliseras klimatneutralt, dvs anpassas till de mikroklimatologiska förhållandena.

En grundläggande förutsättning för att över huvud taget acceptera ny bebyggelse här är bra allmänna kommunikationer. Vi förväntar oss att möjligheten till kollektivt resande redan innan byggstarten förstärks avsevärt jämfört med dagens situation. För att dessa ska löpa smidigt även i rusningstid vill vi här påminna om behovet av att lösa den idag besvärliga trafiksituationen vid Birkakorset. Vad gäller just dagens situation förvånas vi över att nybyggande över huvud taget tillåtits inom Viksbergområdet under senare tid utan att tillfredsställande kollektivtrafik funnits. Detta har helt klart lett till en onödigt stor bilanvändning i detta område med hundratals fastboende hushåll – och fler blir det i takt med att fritidshus omvandlas till fastboende. Frånvaron av bra allmänna kommunikationer etablerar resevanor som det erfarenhetsmässigt är mycket svårt att arbeta bort även när bra allmänna kommunikationer senare tillkommer.

Hoxeltorp är redan bra försörjt vad gäller cykel och gång mot centrum. Vid en exploatering gäller det förstås att tillse att en säker anslutning till den befintliga cykel- och gångvägen görs.

Vad gäller bostadsbebyggelse vill vi förutom en klimatsmart lokalisering och utformning starkt betona vikten av att den även anpassas till naturen och kulturmiljön/landskapsbild. Den nya bebyggelsen väster om Programområde B, väster om Beckasinsvägen, erbjuder ett veritabelt skräckexempel på hur det inte får se ut, med hus av de mest skilda utseenden, varav flertalet utan någon som helst anslutning till kulturmiljön, på fastigheter tätt utplacerade på bergshöjder, där merparten av befintlig mark och vegetation avlägsnats. Därför måste detaljplanen noga ange hur ny bebyggelse ska utformas – och utformningen ska givetvis vara så långt möjligt i samklang med den redan förefintliga, äldre bebyggelsen. Därtill ska storleken på familjshus/villor begränsas, vilket i sig motverkar alltför ”vildsint” utformning. Ett förslag är 140 kvm boyta. Betr. antal våningsplan anser vi att en anpassning till den lokala miljön ska göras. Kanske kan två våningsplan accepteras i dalen men inte upp mot bergssluttningarna. Likaså ska tomternas storlek anpassas lokalt.

Vi anser det inte självklart att ny bebyggelse för bostäder ska vara enfamiljshus/villor. Mot bakgrund av det stora behovet av nya bostäder inom Södertälje anser vi att bebyggelsen hellre bör utgöras av en blandad bebyggelse, med omväxlande villor och radhus, alternativt andra byggnader som dels utnyttjar marken mer effektivt än villor, dels erbjuder en bättre anpassning till kulturmiljö och är visuellt mer omväxlande.

För att ytterligare så långt som möjligt bevara den naturliga vegetationen i sprickdalslandskapet så vill vi att en ordentlig trädriddå sparas längs Beckasinsvägen (något som givetvis också borde gjorts på dess västra sida, vilken nu ger intryck av kalhygge).

Övriga synpunkter: Förslag om förtätning av Viksberg (väster om Programområde B)

Våra krav beträffande Programområde B innebär något färre bostäder än vad vi uppfattar var programförslagets utgångspunkt. Vi vill därför säga att vi inte är negativa till att Viksbergsområdet i sig, som redan idag består av flera hundra bostäder, tillförs ännu flera bostäder. Vi menar att en förtätning då lämpligen sker i och kring de redan exploaterade områdena i Viksäter, dvs väster om Beckasinsvägen (väster om Programområde B). Förutom att fler boende här innebär ett bidrag till att uppfylla Södertäljes mål för nya bostäder så innebär det ett ökat underlaget för allmänna kommunikationer, liksom att möjligheterna för annan infrastruktur, t ex en livsmedelsaffär, ökar.

Vår kontaktperson i detta ärende är Lars Klasén, tel 08-55019570, 073-5638001, e-mail lars.klasen@telia.com.

Södertälje den 28 mars 2011

Naturskyddsföreningen i Södertälje

Jessica Eklund
V. ordförande
073-5835034, jessica.eklund@naturskyddsforeningen.se

Naturskyddsföreningen i Södertälje, c/o Monica Brundin, Sveag 18, 15242 Södertälje, monica.brundin@naturskyddsforeningen.se